UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XC. perueniens vsque ad DCC.XIV. nempe à Gregorio Magno Romano Pontifice, vsque ad Gregorium secundum

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annvs 689. Sergii Pap. Annus 2. Ivstiniani Ivn. Imp. Annus 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15007

Visual Library

que, qui confracti ſunt, liberos (ſecundum prophetam a) omne onus diſrumpendo, in ingenuitatis ſtatu reformat, atque in diuerſis ſanctæ Eccleſiæ ſtudiis exercendo præpollet. hæc Patres, quos abſit credere turpiter adulatos. At de Concilio Toletano decimo quinto hactenus.

a Iſa. 58.

IX. OBITVS THEODORICI REGIS.

Quod pertinet ad regnum Francorum: mortuo Theodorico, quem regnaſſe tradunt annos decem & nouem, ſubrogatus eſt eius filius Clodoueus huius nominis tertius, tenuitq; regnum annos quatuor. Reiiciunt vero alij obitum Theodorici in annum ſuperiorem: ſed magis huic Chronologiæ aſſentiri videtur Angradus b monachus, dum annum decimumtertium eiuſdem iungit anno Domini ſexcenteſimo octogeſimo ſecundo: qua ratione, cum eum regnaſſe tradant annos (vt dictum eſt) decem & nouem, vltimus hic annus numerabitur Theodorici, poſt quem incipiunt numerari anni quatuor Clodouei eius filij. Porro iam ipſi Francorum Reges, ſiue quod puerili ætate regnum caperent, ſiue ſocordia, vel voluptuoſæ vitæ cupidine, iam imbelles penitus redditi, procul aberant ab adminiſtratione curaq; regni: adeo vt in ducibus exercituum, quos Maiores domus vocare conſueuerunt, totum eſſet regni regimen collocatum. Ita quidem res vſque ad annum Redemptoris ſeptingenteſimum quinquageſimum tranſierunt.

b Angr. in vita S. Anſberti Epiſcopi Rothom. apud Sur. die 9. Febr.

CLODOVEVS TERTIVS REX FRANCORVM.

IESV CHRISTI ANNVS 689.

SERGII PAP. Annus 2. IVSTINIANI IVN. IMP. Annus 5.

I. CHRISTI annus ſexcenteſimus octogeſimus nonus ſecunda inchoatur Indictione, quo & ſecundum ſui Pontificatus annum Papa Sergius inchoauit: cum ſanctus Ceadualla Rex Occidentalium Saxonum pietatis ergo peregrinatus Romam ad limina Apoſtolorum, illic exoptatum diem clauſit extremum. Hæc Beda his verbis c: *Anno autem regni Aldfridi tertio Ceadualla Rex Occidentalium Saxonum, cum genti ſuæ duobus annis ſtrenuiſſime præeſſet, relicto Imperio propter Dominum regnumq; perpetuum, venit Romam.* ſed ante in itinere in minorem Britanniam nauigio veniens, inuiſit S. Vulmarum Abbatem, à quo de rebus diuinis abunde eruditus eſt: habent enim hæc pluribus eiuſdem ſanctiſſimi viri Acta d. Inſuper auctor eſt Paulus e diaconus, eumdem Regem Romam venientem in itinere exceptum hoſpitio fuiſſe à Cuniperto Longobardorum Rege, atque honorifice habitum.

c Bed. [illegible] c. 7.

CEADVALLÆ REGIS ANGL. PEREGRINATIO, BAPTISMVS ET OBITVS.

d Apud Sur. die 20. Iulij.

e Paul. diac. lib. 6. c. 15.

II. Pergit vero Beda cœptam narrationem: *Venit Romam, hoc ſibi gloriæ ſingularis deſiderans adipiſci, vt ad limina beatorum Apoſtolorum fonte baptiſmatis ablueretur, in quo ſolo didicerat generi humano patere vitæ cæleſtis introitum; ſimul etiam ſperans, quia mox baptizatus carne ſolutus, ad æterna gaudia iam mundus tranſiret: quod vtrumque vt mente diſpoſuerat, Domino adiuuante, completum eſt. Etenim illo perueniens, Pontificatum agente Sergio, baptizatus eſt die ſancto ſabbati Paſchalis, anno ab incarnatione Domini ſexcenteſimo octogeſimo nono; & in albis adhuc poſitus, languore correptus, duodecimo Kalendarum Maiarum die ſolutus eſt à carne, & beatorum eſt conſortio ſociatus in cælis. Cui etiam tempore baptiſmatis Papa memoratus Petri nomen impoſuerat, vt beatiſſimi Apoſtolorum Principis, ad cuius ſacratiſſimum corpus per longa locorum interualla pio ductus amore venerat, etiam ſanctiſſimum nomen referret: qui in eius quoque Eccleſia ſepultus eſt.*

III. *Et iubente Pontifice, epitaphium in eius monumento ſcriptum eſt, vt & memoria deuotionis ipſius fixa per ſecula maneret, & legentes quoque vel audientes exemplum facti ad ſtudium religionis accenderet. Scriptum eſt ergo hoc modo:*

EPITAPHIVM SEPVL-

Culmen, opes, ſobolem, pollentia regna, triumphos,
Exuuias, proceres, mœnia, caſtra, lares,
Quæq; patrum virtus, & quæ congeſſerat ipſe,
Ceadual armipotens liquit amore Dei:
Vt Petrum, ſedemq; Petri Rex cerneret hoſpes,
Cuius fonte meras ſumeret almus aquas,
Splendificumq; iubar radianti carperet hauſtu,
Ex quo viuificus fulgor vbique fluit.
Percipiensq; alacer rediuiuæ præmia vitæ,
Barbaricam rabiem, nomen & inde ſuum,
Conuerſus conuertit ouans, Petrumq; vocari
Sergius Antiſtes iuſſit vt ipſe pater,
Fonte renaſcentis quem Chriſti gratia purgans,
Protinus ablatum vexit in arce poli.*
Mira fides Regis, clementia maxima Chriſti,
Cuius Conſilium nullus adire poteſt.
Soſpes enim veniens ſupremo ex orbe Britanni,
Per varias gentes, per freta, perq; vias,
Vrbem Romuleam vidit, templumq; verendum
Aſpexit Petri, myſtica dona gerens.
Candidus inter oues Chriſti ſociabilis ibit:
Corpore nam tumulum, mente ſuperna tenet.
Commutaſſe magis ſceptrorum inſignia credas,
Quem regnum Chriſti promeruiſſe vides.

Poſt verſus hæc ſequebatur inſcriptio, quæ & notam temporis ponebatur his verbis:

HIC DEPOSITVS EST CEADVALLA, QVI ET PETRVS REX SAXONVM SVB DIE DVODECIMO KALENDARVM MAIARVM INDICTIONE SECVNDA, QVI VIXIT ANNOS PLVS MINVS TRIGINTA, IMPERANTE DOMINO IVSTINIANO PIISSIMO AVGVSTO, ANNO EIVS CONSVLATVS QVARTO, PONTIFICANTE APOSTOLICO VIRO DOMINO SERGIO PAPA ANNO SECVNDO. eſt enim hic ipſe annus, quo Sergius Papa agit in Pontificatu annum ſecundum.

IV. Quod vero ad recitatum ſoluta oratione ſcriptum epitaphium pertinet, eorum ineptiſſe putarim aliqui; ſiue quod ita deprauatum illud acceperit Beda, ſiue quod qui ab eo poſtea exſcripſit, gentilium ſuorum affectui plus ſatis indulgens, verba mutauerit, vt quem iacet Regem eſſe Britannorum, fecerit eſſe Saxonum, & ipſumq; in textu Bedæ mutarit. Abſit enim de adorne[illegible] abili ſacerdote id vel leuiter ſuſpicari, vt amore gentis ſuæ, detraxerit alienæ, accipiens quod ſuum non erat, ſuæq; tribuens, quod ſciret alterius eſſe. Sane quidem, quod in epitaphio legitur, REX SAXONVM: legendum eſſe, REX BRITANNORVM, hiſtorici complures, qui res Britannorum ſunt proſecuti, teſtantur. Noſtris vero doctiſſimus Sanderus, parcens Bedæ, modeſtie [illegible] ſa in Paulum diaconum conuerſus ait: *Paulus diaconus de geſtis Longobardorum: Ceaduald us, inquit, Rex Anglorum Saxonum (melius dixiſſet, Rex Britonum, vt eſt apud Gaufridum libro nono de geſtis Britannorum) ad Chriſtum iam nuper conuerſus Romam properauit, vbi à Sergio baptizatus, ad cœlum tranſiit.* hæc ipſe, nihil in Bedam. Verum potuit (vt ſuperius dictum eſt) ob deuictos Saxones homo Britannus dici Rex Saxonum.

Porro à Beda tres eiuſdem nominis poſiti inueniuntur Regis Britanni: primus quidem ſub anno Domini ſexcenteſimo trigeſimo tertio, quem interfectorem fuiſſe tradit Eduini Anglorum Regis, eumq; Britonum fuiſſe Regem affirmat: ſecundum vero Ceadualla[illegible] fuiſſe illum reperias, de quo idem meminit Beda ſ[illegible] (vt colligitur ex ſcriptis eius) ſexcenteſimo ſeptuageſimo octauo, quem dum tradit fuiſſe ætate iuuenem, [illegible] ne diuerſum à ſeniore eſſe demonſtrat: ſed & cum [illegible] ſucceſſorem habuiſſe alium Ceaduallam tradit, [illegible] ſum ab eo, qui venit Romam, de quo eſt ſermo, [illegible] docet. De primo dum agit, Britonum Regem appellat, & licet Chriſtianum, tamen vehementem fuiſſe perſecutorem Chriſtianorum Anglorum affirmat, [illegible] iſta ſubiicit g: *Ceadualla quamuis nomen & profeſſionem haberet Chriſtiani, adeo tamen erat animo ac moribus barbarus, vt nec ſexui quidem muliebri, vel innocuæ paruulorum parceret ætati, quin vniuerſos atrocitate ferina morti per tormenta contraderet, multo tempore totas eorum prouincias debacchando peragrans,*

ac totum genus Anglorum Britanniæ finibus eraſurum ſe eſſe deliberaui: ſed nec religioni Chriſtianæ, quæ apud nos exorta erat, aliquid impendebat honoris, &c. in quibus tamen corruptè ſcias legi Cadualla pro Ceadualla, ſiue Cedualla, prout ex eodem auctore conſpicitur, vbi ait inferius ſequenti capite *a*: *Nec mora vtrumque*, nempe Oſrichum Regem Deirorum & Eanfridum Regem Berniciorum, *Rex Britonum Cedualla impia manu, ſed iuſta vltione peremit.* quæ cum acta eſſe teſtetur anno Domini ſexcenteſimo ſexageſimo tertio, nihil eſt, quod dici poſſit, hunc eundem eſſe cum Ceadualla, qui Romæ defunctus eſt, quem ipſi ſepulchralis inſcriptio fuiſſe ætate iuuenem docet. Hæc de primo Ceadualla Britannorum Rege; at de ſecundo hæc libro quarto *b*: *Interea ſuperueniens cum exercitu Ceadualla iuuenis ſtrenuiſſimus de regio genere Geuiſſorum*, &c. De tertio autem mox iſta eodem capite ſubdit: *Sed &, qui poſt Ceaduallam regnauit, ſimili prouinciam illam afflictione plurimo annorum tempore mancipauit. Quare factum eſt, vt toto illo tempore Epiſcopum proprium habere nequiuerit, ſed reuocato domum Vvilfrido primo ſuo Antiſtite, ipſi Epiſcopo Geuiſſorum, id eſt, Occidentalium Saxonum, qui eſſent in Venta ciuitate, ſubiacerent.* iſta quidem ipſe Beda de tertio Ceadualla, quem hoc eodem dictum eſſe nomine, mox iſta ſubiiciens, ſatis docet *c*:

Poſtquam ergo Ceadualla regno potitus eſt Geuiſſorum, cepit & inſulam Vectam, quæ catenus tota erat idololatriæ dedita, ac tragica cæde omnes indigenas exterminare, ac ſuæ prouinciæ homines pro his ſubſtituere contendit, voto ſe obligans, quamuis nondum regeneratus (vt fertur) in Chriſto: quia ſi cepiſſet inſulam, quartam partem eius ſimul & prædæ Domino daret. Quod ita ſoluit, vt hanc Vvilfrido Epiſcopo, qui tunc forte de gente ſua ſuperueniens aderat, vtendam pro Domino offerret. hæc Beda, quæ omnia optime conuenire tertio Ceaduallæ, nemo non videt.

Hæc cum ita ſe habeant, in inſcriptione nihil immutatum vel deprauatum dicere iure poſſumus: vt cum ibi dicatur Rex Saxonum, non ob id poſitum hoc ſit, quaſi Britannus non fuerit, ſed ob deuictos Saxones ita potius dici voluerit ob maiorem gloriæ titulum, quod hoſtes vicerit, à quibus Britanni victi fuiſſent: Geuiſſorum enim regni Rex ipſe erat; Geuiſſos autem eoſdem dictos eſſe Saxones Occidentales, idem Beda teſtatur *d*: qui ea ratione fuerit excuſandus, quod quem legerit in epitaphio dictum Saxonum Regem, ipſe vere putauerit eſſe genere Saxonem. Hæc autem ad Bedæ excuſationem à nobis dicta ſunto, aduerſus quem pari conſenſu, qui poſt ipſum proſecuti ſunt Anglorum & Britannorum hiſtoriam, tradunt, ipſum Ceaduallam Regem Britannorum fuiſſe, eundemq; eius gentis nouiſſimum; quorum ſi bi- cum nomina, eſt inter alios Riccardus monachus Cluniacenſis Gallus, id affirmans in libro, cuius titulus eſt, *Series Romanorum Pontificum*: id ipſum Rodulphus monachus Anglus in libro, cuius eſt titulus, *Polychronicon*; id etiam Gaufridus Aſaphenſis: tradit hoc ipſum Matthæus Weſtmonaſterienſis Anglus, inſuper & liber ſcriptus antiquus, cuius eſt titulus, *Summarium Chronicorum Angliæ*: qui tamen omnes non Ceaduallam, ſed Cedualdradum appellant, filiumq; Ceaduallæ Regis Britannorum, tandemq; vltimum eius gentis affirmant, aliterq; legunt verſum illum inditum ſepulturæ:

Ceadual armipotens liquit amore Dei.

vt ita legi debeat:

Rex Cedualdradus liquit amore Dei.

Quod igitur non fuerit Anglus, ſed Britannus, illud præterea aſſerunt, quod à Britannis, non ab Anglis ei ſemper exhibitum cultum affirmant; inſuper & conſueuiſſe Britannos eiuſmodi nomen Cedualdradum ſuis frequentiſſime imponere filiis: adduntq; eius nomine multas eſſe eccleſias nuncupatas in ipſius memoriam à Britannis extructas, non ita ab Anglis, penes quos neque eius nomine ſacellum reperiri tradunt erectum.

Magnum plane tunc datum eſt vniuerſo generi humano de contemptu mundi huius exemplum, dum Rex armiger, natura ſæuus, hoſtium victor exiſtens, quem ſi non aliud, æmulatio ſaltem ipſa externorum ſibi Britanniam vendicantium retinere debuiſſet in armis, vt eos è patrio ſolo pelleret: horum nullam rationem ducens, lucrum maximum exiſtimauit, facere de iis omnibus pro cœleſti regno iacturam. Fuiſſe tantæ rei aggrediendæ ipſi adiumento S. Wilfridum Archiepiſcopum Eboracenſem, licet Beda expreſſe non dicat, coniectura quidem vehementi adduci poſſumus, vt credamus: etenim cum ipſo auctore conſtet, magnam inter eos neceſſitudinem interceſſiſſe, cum Vectam inſulam expugnatam Wilfrido vtendam Rex ipſe tradiderit *e*; ab eo patre ipſum recepiſſe ſpiritualia dona, quis poterit dubitare? Sed & quod eodem auctore Beda liqueat, iam tertio Wilfridum Romam conceſſiſſe; par eſt credere, ipſum de eadem ſæpe illi ſermonem habentem, eam adeundi ipſi deſiderium inieciſſe. Subdit vero de eius ſucceſſore Beda, eiuſdem conſectatum eſſe veſtigia; quod ſcilicet vbi ad annos triginta ſeptem regni gubernacula propagaſſet, illud ipſum poſteris relinquens, ad limina itidem Apoſtolorum peregrinationem ſuſceperit: at de eo dicendum ſuo loco erit. Porro & complures alios idem eſſe imitatos exemplum, idem auctor ita teſtatur: *Quod factum ſcilicet his temporibus plures de gente Anglorum nobiles, ignobileſq; laici & clerici, viri ac fœminæ certatim facere conſueuerunt*, nimirum abdicato ſæculo, conuolare ad limina Apoſtolorum, ad vbera matris, à qua ſe ſcirent eſſe progenitos. Sed de his ſatis.

e Bed. lib. 4. c. 16.

IX. Hoc eodem anno tribus martyribus felix Germania illuſtratur: Qui enim à Sergio Papa acceperant Euangelium ad prædicandum gentibus Borealibus, vix ſparſo verbi ſemine, illud fuſo ſanguine irrigarunt: Kilianus nempe Epiſcopus, Colomannus presbyter, & Totnanus diaconus hoc anno coronam ſunt martyrij conſecuti. Quod autem ad tempus ſpectat, erroris arguitur Sigebertus ex veteri inſcriptione eorum ſepulchro indita, quam poſuit in ſuis Notis ad horum martyrum Acta vir probitate & doctrina notus Nicolaus Serarius Societatis IESV dignus profeſſor: nos eam paulo inferius reddituri ſumus.

Kiliani et sociorum martyrium.

Quod igitur ad hos martyres pertinet: in Franconiam ipſos diximus profectos eſſe, illicq; iis, qui adhuc Gentiles eſſent, Euangelium prædicaſſe, Ducemq; Goſbertum vna cum aliis ad fidem Chriſtianam conuertiſſe, ibiq; demum pro laboribus exantlatis coronam martyrij conſecuti ſunt eadem ex cauſa, qua præcurſor Domini S. Ioannes Baptiſta ab Herode amputari capite iuſſus eſt. Cum enim eumdem Goſbertum Ducem iam Chriſtianum redditum admoneret ſanctus Epiſcopus, quod non liceret ſibi coniugio frui vxoris fratris ſui, quam ante baptiſmum ſibi coniunxerat, eiuſdem fœminæ in ſe odium acerbiſſimum concitauit, cuius & motione idem cum ſociis clanculo occiſus eſt. Quomodo autem hæc geſta ſint, & deteſtandum facinus detectum diuinitus fuerit, ex Actis antiquis fideliter ſcriptis hic enarremus; ſic enim ſe habent *f*:

f Extant apud Sur. die 8. Iul. tom. 4.

X. *Nefanda mulier, de qua nobis eſt ſermo* (Geila nomen illi erat) *callida meditatione perquirebat, quemadmodum ſine populari ſtrepitu & vulgi cognitione ſanctos viros poſſet tollere è medio. Armabatur enim ira impatientia, & libidinis furore: & quia diabolus iniqua* * *cupientibus fomenta malitiæ ſubminiſtrat, inuenti ſunt duo adminiſtri crudelitatis eius, qui promitterent ſe ſatisfacturos Geilæ deſiderio, ſi munera darentur ipſis pro tanti perpetratione ſceleris. Ita factum eſt, vt accepto nefandi operis pretio voto reſponderint fœmineæ crudelitatis. Solebat beatiſſimus martyr Kilianus poſt paruam dormitionem neceſſitatis, vigilare ad ſtudium propenſæ orationis.*

Geila insidiatur sanctis.

Quadam vero nocte, cum leues caperet ſomnos, ita vt nec dormiret integre, nec vigilaret aperte, apparuit ei vir habitu formaq; pulcherrimus, qui diceret: Amice Kiliane, ſurge: nolo te diutius laborare: dumtaxat certamine tangeris, & ſic victor ingiter mecum eris. His dictis, abſceſſit. Euigilans autem egregius vir, intelligens diuinam eam eſſe viſitationem, conuocatis fratribus, inquit: Fratres, vigilemus: cito aderit Dominus, & pulſabit ianuam. Cauendum nobis eſt, ne nos ſomno torpentes inueniat:

Viſio oſtenſa S. Kiliano.

Addamus oleum lampadibus, dum tempus eſt; ne ſi forte defecerit, tunc incipiamus quærere, quando non poterimus inuenire. Illis itaque circa medium noctis orationi vacantibus, carnifices ſtrictis gladiis locum, in quo orabant, penetrarunt. Quos cum ſacer vir intuitus eſſet, ait: Amici, ad quid veniſtis? Vos implebitis præceptum: nos curſum conſummabimus. His dictis, interfecti ſunt, ibiq; terræ mandati, ne quis rem geſtam ſcire poſſet. Veſtimenta quoque, cum quibus diuina peragebant officia, ſacriq; libri, cum illis defoſſa ſunt, ne quod indicium necis eorum extaret, ſed clam diſceſſiſſe putarentur cauſa ſolita peregrinationis.

SANCTI NECANTVR.

XI. Erat tamen nobilis quædam matrona, Burgunda nomine, quæ à principio prædicationis eorum ſanctis viris adhæſerat, habens cellulam iuxta oratorium ſanctorum, quo facilius diuinis laudibus intereſſe valeret. Hæc intenta vigiliis, quæ facta fuerant, diligenti ſtudio inueſtigauit, recedentibusq; carnificibus, linteolo mundo fuſum ſanctorum ſanguinem collegit, ac terra diligenter infodit, vigiliis & orationibus iugiter vacans, vbi ſanctorum corpora obruta nouerat, excolebatq; locum veneratione qua poterat, ſed occulte, ne (ſicut poſtea factum eſt) Geilæ inſidiis remouerentur. Ea enim ſceleratiſſima mulier ſtratis plantis ſtabulum equorum in loco, vbi ſancti martyres humati fuerant, fieri iuſſit, ne quo indicio ſacra corpora proderentur. Ferunt autem, ab iis, qui tunc fuere, poſteris relatum, iumenta eo in ſtabulo manentia ſuper ſepulchra martyrum nec ſtercus, nec vrinam reddidiſſe, honorem martyribus exhibentia: vt quod de capite propheta vaticinatus eſt, id in eius membris quoque cerneretur. Cognouit (inquit Iſaias a) bos poſſeſſorem ſuum, & aſinus præſepe Domini ſui: Iſrael autem me non cognouit. Tali ergo modo ſanctorum corpora hominibus propemodum ignota manſiſſent, niſi Burgunda, quam diximus, in extremo vitæ poſita, quibuſdam fidelibus, vbi condita eſſent, reuelaſſet.

GEILA FACINVS OCCVLTARE CONATVR.

a Iſa. 1.

XII. Contigit autem, vt Dux à bello reuerteretur ad locum, in quo ſanctos viros reliquerat: cumq; eos non inueniret, ſtudioſe perquiſiuit, quando & qua cauſa receſſiſſent, quoue profecti eſſent. Tum vxor eius, veneno malignitatis deprauata, modo rubore perfuſa, modo pallore affecta, alias confidentia animata, multos anfractus ſua nequitia & fraude pertexebat, dicens non ſe eos cuſtodiendos ſuſcepiſſe, neque iis cuſtodes adhibuiſſe: propria voluntate illos & veniſſe & receſſiſſe, vt peregrinationis ſuæ inſtitutum ſequerentur. Sed quem fœmineæ voces non emolliunt? quem à ſtatu rectitudinis non retrahunt? Credulus itaque verbis ſuæ coniugis princeps, nomine hil à cœpta inquiſitione remiſit.

EVASA GEILA SANCTI NON REQVISITI.

Sed iuxta Dominicam vocem b, Nihil opertum, quod non reueletur, & occultum, quod non ſciatur. Cum ea, quæ facta fuerant, paulatim obliuioni darentur, vnus eorum, qui ſanctos viros gladio peremerat, ſubito à dæmone arreptus, ingenti voce clamare cœpit: Kiliane, acriter me perſequeris, igne enim conſumor: Quod feci, celare non poſſum: Video imminere mihi gladium tuo ſanguine reſperſum. Talia diu vociferans, & propriis ſe dentibus lanians, à præſenti migrauit ad pœnas æternas. De talibus quippe ſcriptum eſt c: Duplici contritione contere eos, Domine.

b Matt. 10.

VLTIO DIVINA IN SACRILEGOS HOMICIDAS.

c Hier. 17.

XIII. Alter vero cædis ſanctorum conſcius, in rabiem verſus, gladio ſe petiit, effuſiſq; viſceribus, per tormenta præſentis temporis ad æterna peruenit. Quiſnam, Geila, tibi cernenti talia ſenſus tunc erat infelix? cruciatibus aucta furebas. Non multo poſt & ipſa bellua, de qua loquimur, à dæmonibus arrepta, quanta poterat voce clamabat: Iuſte torqueor, quæ ſanctis viris tortores adhibui. Recte crucior, quæ cruciatus illis paraui. Acriter inſtas, Kiliane: ignem accendis, Colomanne: fomenta miniſtras, Tothnane. Suſficiat vobis viciſſe: nimis veſtras vlciſcimini iniurias. A calice Kiliane dicere: ſed valde amara mihi pocula infundis. His dictis, miſerabiliter vexabatur, ita vt à multis teneri vix poſſet. Tandem cum magno cruciatu ad cruciatus diabolo paratos migrauit. Cernitis impletum, quod veritas in Euangelio dicit d: Dominus non faciet vindictam electorum ſuorum clamantium ad ſe die ac nocte, & patientiam habebit in illis? Amen dico vobis, quia cito faciet vindictam illorum.

GEILA MISERRIME PERIT.

d Luc. 18.

XIV. His ita geſtis, aiunt Goſbertum à ſuis ſeruis interemptum; filiumq; eius principatu deiectum, cognatos affineſq; eorum à contribulibus tanta perpeſſos, vt vix aliqua eis Republica dignitas in ea prouincia relicta ſit. Quæ autem horum cauſa fuerit, virum quod fidem rectam colerent, ab iis, qui ab ea deuiarant, talia paſſi ſint: an quod poſt cædem ſanctorum martyrum à veritatis tramite receſſerint, vindictam hanc diuinitus illatam pertulerint: viderit ille, quem nullum latet ſecretum: modo nos nihil cuiuſmodi aſſeramus, quod incompertum habemus, hucuſque auctor veritatis tenaciſſimus pariter & modeſtiſſimus. Porro hos ipſos, quos Romana Eccleſia Apoſtolico munere decorauit, eoſdem corona martyrij inſignitos triumphatores excepit, retulitq; in Album purpuratorum martyrum, annua (quouſque mundus erit) memoria celebrandos ea, qua paſſi ſunt die, octauo Idus Iulij cunctis fidelibus exhibens.

GOSBERTI INTERITVS.

XV. Verum & idem Setarius noſter, qui notationes ad Acta horum martyrum (vt diximus) ſcripſit, eiuſmodi antiquitus ſcriptum recitat epitaphium, rudi licet Minerua, vt ferebat illorum temporum ætas inciſum (vt ait) lapideæ tabulæ poſitę in ſepulchrali crypta iuxta puteum ad Occidentem.

Annis ſexcentis octogenis, nouenis
Iſtic Kyllenam ſcimus fontis prope venam,
Et Colonatum, necnon Torhnamq; beatum
Ob Saluatorem proprium fudiſſe cruorem.
Hinc fuit, eſt, & erit ſalus illis, qui pie quærit,
Eſt cæcus, mutus, claudus, ſurdusq; ſolutus.

Qui autem ſequuntur verſus, ad ipſorum eleuationem pertinent, factam per Bonifacium ſucceſſorem, qui & condidit Burkhardum Epiſcopum Herbipolenſem:

Septingenteſimo quinquageſimoq; ſecundo
A Bonifacio, Burkardo conſociato,
Hi ſunt ſublati, rite quoque canonizati.
Hos pete deuote, qui ſunt † oramine prote.

Qui vero quatuor ſequuntur verſus, Burkardi epitaphium continent, nomenq; eius, qui poſuit, in ſe ſcriptum:

Septingenteſimo nonageſimo quoque primo
Burkardus moritur, corpusq; ſuum ſepelitur
Iuxta ſanctorum tumulum, ſeu ſcribitur horum
Per Megengaudum ſucceſſorem reuerendum.

XVI. Quod his ſubditur hexaſtichon de iiſdem ſanctis martyribus conſcriptum, extat in veſtibulo capitulari, qui Noui monaſterij templo cohæret, in ædificiorum parte ſuperiore, ad Septentrionale cryptæ latus, quod exultiorem poeticæ artis præfefert auctorem:

Hi ſunt, Herbipolis, qui te docuere, magiſtri,
Qua verum coleres religione Deum.
Impia quos tandem iuſſit Geilana necari,
Celauitq; ſub hunc corpora cæſa locum.
Ne turpi ſine laude ſitu defoſſa iacerent
Corpora, Burkardus ſub monumenta locat.

Hactenus de ſanctis martyribus, eorundemq; memoria: quorum precibus factum non dubitamus, vt fides Catholica in eadem Eccleſia adhuc integra perſeuerit in tanto naufragio fidei Germanarum prouinciarum, bene culta laboribus & bene cuſtodita vigiliis Iulij eius Epiſcopi, digni ſanctorum Præſulum ſucceſſoris.

IESV CHRISTI
ANNVS 690.

SERGII PAP. Annus 3. | IVSTINIANI IVN. IMP. Annus 6.

SEQVENS ſexcenteſimus nonageſimus Chriſti annus tertia Indictione inchoatur, quo Deus nouos Apoſtolos decernit ad Germanorum conuerſionem, eodemq; numero duodecim. Etenim cum olim in illis Borealibus regionibus aliquando (vt dictum eſt ſuperius) Euangelium illuxiſſet, poſtea tamē ea barbarorum incurſionibus ſæpius agitatæ prouinciæ, atque bellorum aſſiduitate ſæpius deſolatæ, in ſolitudinem prope redactæ ſint, cum incoli verbi Dei prædicatione deſtituiſſent: cum & reliquæ aliæ eſſent prouinciæ, quibus tenebræ imperitiæ & ignorantia veri Dei in cultu dæmonum perſeuerarent. Sed haud oblitus miſereri Deus, qui ex ſemine illo parſimo

In Au-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN